

Ігор Рубцов: «Краще писати раз на рік, але так, щоб тебе читали і розуміли»

Герой нашого інтерв'ю – творча і багатогранна людина. Ігор виконує обов'язки заступника директора адвентистської клініки «Ангелія» з технічної частини. Він пройшов війну в Афганістані, а через війну на сході України вимушений був стати переселенцем, зараз мешкає в Києві. А ще – пише вірші, виступає з ними і друкується в поетичних збірках. Саме про його літературний досвід ми і поговоримо.

– Ігоре, розкажіть трішечки про себе, про Ваш життєвий і духовний шлях.

– Робота в клініці «Ангелія» – це нова для мене професія. Останні два роки я саме цим займаюся, хоча перед цим було багато спеціальностей, які довелося виконувати у своєму житті. Якщо ж казати про те, ким ми є в нашому внутрішньому світі, то я, дякуючи Богу, перейшов від колишнього атеїзму до віри через Його Слово. Це сталося в 1992 році. Читання Божого слова зробило в мені таку зміну. З того періоду я належу до числа дітей Божих, радий цьому і не перестаю дякувати за те, що Бог дає мені можливість проявляти себе в різних галузях, аспектах. У тому числі – сталося так, що весною 2007 році під час моєї несподіваної хвороби Він дав мені можливість написати свої перші вірші. Тобто, на момент, коли інші автори вже мають свої видання, я тільки починав.

– У той момент першої проби пера що Ви хотіли висловити, про що писали?

– Як людина, яка належить Богу, відповідно до заповіді святкувати суботу, оскільки через хворобу в цей день я залишився вдома, то відкрив Біблію і почав читати псалми Давидові – 138-й псалом, потім 139-й. Але вже під час читання

138-го в мене в голові почала народжуватися рима. Я над цим несподіваним ефектом замислився, розгорнув перед собою декілька перекладів цього псалму і вже до вечора я переклав його римою, а наступного дня – 139-й псалом. Я не скажу, що я написав – скоріше, він написався. І з цього моменту мене почала хвилювати тема поезії. Я не міг зрозуміти, можливо, це дар зійшов на мене? Я почав розвивати далі цю тематику.

– Я бачу, що у Ваших віршах багато замальовок різних життєвих ситуацій, через які Ви пройшли. Саме ці ситуації надихають творити?

– По-різному. Іноді буває так, що спершу народжується рима, а потім я думаю, з чим пов'язати її в нашому житті. А буває так, що, обігруючи ситуацію, потім вже виводиш і підшукуєш рими. Але часто я підмічав і ось що: прийшла рима, записав і думав розвинути її в одному напрямку, а потім десь вона відклалася в бік, тому що той напрямок не пішов. Але згодом починаєш піднімати ту риму, думати над нею і задається інший вектор, тобто в кінці виходить зовсім інше, ніж ти очікував від себе. Я не знаю, як воно відбувається. Потім, перечитуючи деякі свої вірші, я думаю: «Як я міг це написати? Звідки взялася ця рима?». Не розумію сам себе. Не можу сказати, що це дар від Бога, тому що якби був конкретний дар, то я написав би багато. Але я не ставлю собі за мету писати, аби писати. Тому помалу-помалу накопичується матеріал і я можу вже деякий невеликий доробок представити цьому світові. Не називаючи себе поетом, я просто кажу, що я – автор деяких віршів.

– У Ваших віршах є смак, відчуття слова, образність. Відчувається літературне мислення. Ви, напевно, на когось орієнтувалися, хтось став для Вас прикладом в поезії, зразком?

– Напевно, що так, бо взагалі-то я читаю з дитинства і стільки книжок через себе пропустив, що це відіграло певну роль. Тим більше, що відразу я почав писати українською, а це в певній мірі для мене набула мова. Я її знав завжди, але до того не практикував, то, відповідно, і римовані рядки треба було

навчитися вкладати у форму, попадати в ритм, вкладатися в розмір. Усі ми знаємо зі школи про ямби, хореї... Це правила, закони поезії, яких треба в першу чергу навчитися дотримуватись, а потім, коли ти вже стаєш генієм (сміється), – тоді відходити від них.

Були в мене вчителі (вони про це навіть не підозрюють), які підказували: тут збивочка іде, тут погано читається, тут треба якесь слово замінити, бо воно не українське, а тут треба порахувати кількість складів і зробити так, щоби вони відповідали розміру, який попередньо взятий. Цим законам доводилось навчатись.

Це й сучасні автори, з якими я наживо спілкувався. Вони вплинули на мене так, що деякі свої твори я пізніше або переробив, або просто викинув їх у корзину, тому що я зрозумів, що це страшно. Дивувався, як я міг таке написати та ще й оприлюднити? Життя навчило цим речам. Я поставив себе не просто на місце автора, який хоче донести якусь ідею, а поставив себе в першу чергу на місце читача, який може не розуміти ідею, яку я закладаю. Хай вона там яка глибока і для мене здається зрозумілою, – іноді є спокуса думати, що інші хай підтягуються. Ні, треба думати про свого читача. І я став робити таким чином.

Хоча я скажу так. Є твори, які мають свій код, і не обов'язково я даю пояснення цьому коду, тому що цей твір пишеться під певну аудиторію – або під конкретну людину, або під групу людей, які знають мене, мою історію, деякі подробиці мого життя, що є секретом для інших. Ці люди одразу вловлюють, про що йдеться, і їхня реакція в коментарях натякає: «А, я розумію, це про те, і те...». Але це спеціальна поезія, вона теж має місце в моєму житті.

– Так, думати про читача і приймати підказки, шліфувати твори – справді дуже важливо. Бо деякі люди, коли пишуть, думають, що будь-який перший варіант і є ідеальний та остаточний. Але чи можна в поезії обійтись без роботи над собою та над твором?

– Тут кожен автор має розуміти, що поезія, як будь-яка справа, має такий вимір, в якому треба зростати. Якщо людина чомусь навчилася, наприклад, майструвати руками, спочатку вона робить це недосконало. Коли людина робить і робить це далі, вона бачить прогрес – наступна річ виходить вже більш вдалою. Так і в поезії. Ти спочатку маєш навчитися керувати словом. Для цього ми постійно працюємо із словниками. Адже ми часто страждаємо неправильною розстановкою наголосів. Навіть є таке поняття: не в слові наголос, а в рядку, його сильна частина. Потрібно, керуючи словом, правильно поставити цю частину там, де вона має бути. Тобто, підібрати чи переставити таким чином слова, або певну кількість складів у вірш вкласти так, щоб вони відповідали законам поезії. Цьому треба вчитися, вивчати нові слова. Рідну мову ми вчимо все життя. Це не так як іноземна – за рік, за два можна опанувати і більш-менш тебе зрозуміють. А от коли ти вже працюєш для читача своєю рідною мовою, цьому треба безупинно вчитися, вчитися і вчитися.

Я бачу таких майстрів, які для мене, наприклад, беззаперечні, які здавалося б, вже дійшли високого рівня, але все одно вони вдосконалюються безперестанку. Це те, що має робити кожен автор. Незалежно від того, воцерковлений він, чи ні. Християнська поезія окрім насолоди, задоволення несе ще й певну місію. І донести цю місію треба настільки ж точно, як її передає Слово Боже. Тобто, це подвійна складність. Божий задум, Його думку ми перекладаємо на риму, це все одно, що перекладати іншомовну поезію. Ти намагаєшся дотримуватись того ж розміру, того ж стилю передачі, а як у тебе це виходить? Перекладач – це двічі поет, ніж просто поет.

– Цікава думка щодо перекладу Божого задуму для світу.

Деякі люди в церкві вважають, що якщо християнин почав писати, то він може писати тільки про Бога і Біблію, інших тем не існує. Так є в уявленні деяких людей. Я ж помічаю, що у Вас багато різних тем у віршах: це і соціальні теми, і життєві ситуації, і переживання за долю України... Як на Вашу думку, чи може бути духовною та поезія, в якій прямо не згадується Бог?

– Я б і не писав нічого такого, де немає слова «Бог», або немає нічого про віру, якби я не був переконаний, що так можна досягнути свідомості своїх друзів, які в літературному процесі посіли своє місце, але ще не долучились до дослідження Слова Божого так, як ми це розуміємо (щоби не просто наслідувати деякі народні традиції і вважати, що це вже робить тебе віруючим). Іншим чином я їх не можу досягнути, як привабити до себе, просто подружитися з ними. Однотумці можуть подружитися, і коли ти постійно в житті перетинаєшся з людьми, коли приходять стосунки, вони цікавляться рядками, які ти пишеш, тоді вони починають звертати увагу не тільки на загальнолюдські цінності, а починають знайомитися ширше з моєю поезією, читають речі, які для них є не досить зрозумілі. Я, як віруючий, і вони, як віруючі по-своєму, або навіть атеїсти, звертають увагу на те, що це важлива тема, яку я розкриваю з такого боку, якого вони не знають. Звісно, це їх приваблює. Я також звертаю увагу на те, що ми і у світі маємо бути людьми моральними, тому що високоморальними є не тільки християни. Я помічаю, що навіть серед моїх приятелів є люди, які є послідовниками традиційних вірувань і релігій, навіть не монотеїстичних, а таких, де в них різні боги допускаються, вони однаково носії моралі, яка притаманна і нам. Це люди, які не лаються, не вживають алкоголь, не курять, чинять справедливо, не крадуть... Хіба це не те саме, чому ми намагаємося навчити? Звісно, у них виникає питання, а в чому ж тоді різниця між ними і християнами? Тому для цих людей важливо, щоб вони зрозуміли, що я не якась зашорена особа, що переді мною є тільки віра в Бога і я маю тільки довбати в одну точку, щоби комусь щось довести. Не треба доводити, треба просто показати, що ми такі самі люди, ми відповідальні за те суспільство, в якому ми живемо. Ми беремо участь у цих процесах настільки, наскільки нам дозволяє наше переконання, тому що щоб я там не писав, які б політичні моменти я не згадував, все-таки я не беру участі в політичних процесах, а просто відображаю свої окремі погляди. Між іншим, якщо взяти наше суспільство (маю на увазі адвентистів), ми теж у деяких політичних питаннях можемо мати різні погляди. Один вважає

достойним одних кандидатів, інший – інших на відповідальні пости чи то в Верховну Раду, чи то на пост Президента. Ми навіть у межах церкви чи громади теж не є однодумцями в цьому розумінні. Але наскільки я здатен, я хочу людині донести, що вона має поступати по совісті, шукати ті інтереси, які об'єднують нас як суспільство. Бо біда в тому, що воно розділено по багатьох векторах. І яким чином його можна склеїти? Коли людина знає, що є добро, тоді їй легше зорієнтуватися навіть щодо політичних процесів, що вони несуть: добро або щось підозріле, над чим слід замислитись. І вже як учасники виборчого процесу вони будуть десь більш свідомими.

Але головне – звернути увагу на один орієнтир, бо існує багато різних форм управління державами і вони якимсь чином всі діють. В одній державі одні норми діють, в іншій – інші норми діють. Але вони нормально розвиваються. У чому проблема у нас? Має бути якийсь універсальний орієнтир. Ми, християни, розуміємо, що це є Слово Боже і його заповіді, які є незмінними. Коли людина осягає думкою, що треба знайти якийсь один орієнтир чи ідеал, то вона починає його шукати. І коли щира людина шукає цей ідеал, Бог їй допомагає знайти його у Своему Слові, в Законі. Таким чином, не згадуючи Бога, можна все одно привести людину до розуміння, що Бога їй слід шукати. Вона починає шукати правду, істину, якусь Силу. Це той шлях, яким я йшов. Не знаючи Бога, бачачи перед собою багато різних напрямків і вір, шукав и питав, де є правда. Зрештою я звернувся кудись туди, де зорі, до якогось Всесвіту, Вищого Розуму і сказав, що я хочу знати правду. Тоді Бог, бачачи ось це бажання людини, підхоплює її і приводить до Себе. І ти вже чітко розставляєш все по місцях. Є не просто якась Сила, є Бог, у Нього є конкретне Слово, воно незмінне, тому що Божі принципи не можуть мінятися з часом. Вони сталі, і ти починаєш жити відповідно до цих принципів.

– Це буквально так і було в Вашому житті? Тобто, Ви самі шукали істину, хотіли щось відкрити для себе?

– Мені здавалося, що я шукав сам. Насправді то Бог мене шукав.

– Але у Вас був пошук, так?

– Так, пошук був. Тому що я в Бога не вірив абсолютно, але потім щось таке ворухнулося в моїй душі, я побачив, що моє розуміння життя не співпадає з реальністю. Коли я розмовляв з людьми, яким я міг довіряти, зокрема, з однією, – а та людина є абсолютним атеїстом, – і цей чоловік мені оповідає про те, що він бачив якусь невидиму силу, то я думаю, що б це означало? Чому саме ця людина могла мені про це сказати? Можливо, щось є потойбічне, чого я не розумію. І ось тут починається пошук. Що є потойбічне? Які сили керують насправді? Може це соціум якийсь, якщо переважна більшість хороших людей – значить складається соціум, в якому я маю визначитись, або я людина з позитивним зарядом, або з негативним. Ну що? Яким чином? І що буде далі?

І коли шукаєш, Бог бачить мої наміри знайти правду, і Він мені допомагає, підштовхує. Приводить до мене різних людей, які допомагають впорядкувати мої думки, і тоді я читаю. Читаю одні книжки, інші книжки, яких тільки мудростей я не начитався за своє життя. А зрештою прийшов до того, що подумав: чому деякі люди так гарно орієнтуються в Біблії? Якись історії згадують, контекст згадали – і вже порозумілися, а я не можу з ними навіть поговорити на такому рівні, тому що я того не розумію. Тоді наступний крок – я, ще невіруючий, купую Біблію і починаю її читати. І коли я читаю, я бачу там Бога, а також себе. Я порівнюю і бачу, що з точки зору біблійного Творця я не такий хороший, яким я себе вважав. Я шукаю контактів з людьми, які б мені щось розтлумачили. А оскільки один тлумачить так, а інший інакше, то я розумію, що відповідь треба шукати в самому Слові. А саме Слово вже розставляє все по своїх місцях. Тут Бог діє просто фантастично, оскільки Дух Святий відкриває і допомагає знайти серед багатьох так званих «істин» ту істину, яка є Божа. Це цікавий процес, він не помітний для мене, але відчутний в тому результаті, який є сьогодні, через 26 років після того, як я долучився до істини.

– Ви казали про код у віршах, який деякі люди можуть розгадати. З Ваших віршів видно, що Ви були в Афганістані. Як я розумію, на той момент Ви були невіруючим.

– Так, я ще довгий час після Афганістану був невіруючим.

– Деякі люди кажуть, що на війні невіруючих нема, але згадується також письменник Клайв Льюїс, який в окопах Першої світової війни ще більше утвердився у своєму атеїзмі, і лише потім, через якийсь період часу, повірив у Бога. Видно, що Ви також пізніше переосмислили попередній прожитий шлях.

– Звичайно, на війні є різні люди. І мені ще потрібно було потім декілька років для переосмислення. Але це нормально для людини – постійно переосмислювати. Ми не можемо зупинитися навіть зараз, коли вже знайшли істину і стали тими, ким стали, і може здатися, що далі рухатися нема куди. Постійний рух має відбуватися і зараз, коли життя вже склалося, здається. Треба брати якісь зразки для себе, досліджувати, порівнювати із тим, що мені говорить Бог у Своему Слові. Чому так? Тому що, навіть коли людина пізнала волю Божу, у неї проявляється юнацький максималізм – повинно бути так, а не інакше. От я вже досягнув певного рівня, а тепер треба, щоб інші люди підтягнулися до мого рівня. Я згадую перші кілька років свого християнського життя, наскільки я був радикальним у ставленні до інших людей. Я бачу – не така людина з'явилася у церкві, значить вона має стати такою як я. Це що значить? Піджак, сорочка, краватка. Не може бути, щоб у вухах висіли якісь кульчики, на пальцях – перстні і таке інше, або на ногах капці. До Бога не можна в такому вигляді приходити. І це був у всьому такий радикалізм. А Бог згодом шліфує ці кути. Тепер я готовий сприймати будь-яку людину, яка намагається йти до Бога, тому що я бачу, що це її шлях, шлях цієї людини. Бог хоче цю людину бачити Своїм дитям, всиновити її і щоб вона, так само як і я, набула певні знання і розвернулася в напрямку до Бога. Цьому вчить нас життя, Бог робить в нас постійні перетворення. Якщо так можна сказати – це еволюція з Божого погляду, зміни, які спричиняє в нас Сам Бог.

– Ще я помітив у віршах тему переселенців, Ви пишете про пережитий Вами досвід...

– Так, але там більше гумору. Я сам з Донецька, на даний момент переселенець. Звісно, це дуже складно – в такому віці, коли вже думаєш про майбутню пенсію в найближчі 10 років, і маючи житло, родину, яку теж треба з собою перевозити, якимось чином влаштовувати життя на новому місці... тобто починати з нуля. Складний період життя потрібно чимось розбавити, щоб не дійти до депресії. Це моя звичка з армії, я і в тих умовах виживав завдяки нашій веселій українській вдачі. Я беру і обігрую цю ситуацію з точки зору людини, яка сприймає все з гумором. Без нього тут нікуди не подінешся. Є такі вірші, які викликають у багатьох посмішку, навіть у переселенців, яких я часто зустрічаю. Є люди, які досі не прийшли до тями, вони пережили глибокі психічні потрясіння. Людина втрачає цілісність від того, що вона живе своїми потрясіннями в постійній депресії. Нам треба знаходити щось веселе (в розумному сенсі) у своєму житті. Я завжди кажу, що незважаючи на всі ці матеріальні втрати, Бог дає нам на кожний день їжу і місце, де ми можемо прихилити голову, щоб відпочити. Це вселяє оптимізм, я його несу людям через вірші.

– Ви виходите з віршами на публіку, чи можливо десь публікуєтесь? Як взаємодієте з літературним світом?

– Звичайно, писати в стіл – то не найкращий спосіб самовираження. Якщо пишеш, то треба це донести до людей. Перше, чим я зайнявся в той момент, коли написались два моїх перших вірша (поетичні переклади псалмів Давида), я одразу почав шукати літературні сайти і мені пощастило. Напевно, Бог керував цим процесом, я вийшов на так званий рожевий сайт <http://www.poetryclub.com.ua/>, там почав викладати вірші, познайомився з людьми, своїми колегами різного рівня, серед них є серйозні поети. І Ви знаєте, навіть моє вимушене переселення сприяло заглибленню в цей літературний процес. Тому що, перебуваючи в Донецьку, дистанційно я мало що міг зробити, але коли потрапив вже до Києва, до рук цієї

спільноти, то побачив, що тут життя вирує зі страшною силою. Я брав участь у декількох поетичних збірках, були окремі публікації в журналах, деякі книжки, в яких я давав публікувати окремі свої вірші, і зараз видаються. Так, воно пішло в маси, але мені важливо перебувати в такому процесі, де б я відчував себе задіяним.

Є проект, започаткований київськими авторами (і не лише київськими), наприклад, автор і виконавець пісень В'ячеслав Купрієнко разом з поетесою Тетяною Яровициною започаткували проект «Непереможні». Це коли слово несеться до людей через бібліотеки, через госпіталі. Ми з ним виходимо до людей з піснями, щоб підтримати їх, додати їм трошки оптимізму до життя. Ми не можемо бути байдужими один до одного, ми збираємо кошти, щоб допомагати тому, хто їх потребує, в кого кризи в житті. Цей проект діє вже кілька років.

Так само беру участь ще у двох проектах. Це міжнародний проект-конкурс «Тарас Шевченко єднає народи». Останніми часами я приєднався до роботи оргкомітету в цьому конкурсі – це виявлення талантів, які могли би в цьому світі поширювати творчість нашого українського поета Тараса Григоровича Шевченка або навіть відкривати національних поетів різних країн, які за духом подібні до Шевченка. Для мене це, по-перше, відкриття, що поезія Шевченка перекладена за різними підрахунками на від 150 до 300 мов (я думаю, справжня кількість десь посередині), але його дійсно знають в багатьох країнах і є багато представників тих країн, які цю поезію люблять і представляють у нас в Києві у вигляді флешмобів, інсталяцій, декламувань. Дехто приїжджає прямо до Києва, щоби цю поезію читати мовами світу, або, оскільки вони є носіями інших мов, все-таки українською вони читають поезію тут, розуміючи її. Це цінний досвід для мене, я залучений до цього проекту в першу чергу як фотограф і в деяких інших організаційних моментах.

І ще один проект, важливий для нас – це фестиваль «Українські передзвони», який тричі на рік проводиться в Києві. Кожна

творча людина, яка може заспівати або поділитися своїми творами (вірші, проза, пісні), приходять до нас, виступає і таким чином несе народну творчість в маси. Тому що в нас є багато розкритих авторів, але частина авторів мало відома українській публіці, а ми маємо знати, що Україна багата талантами. І ми таким чином ці таланти пропагуємо.

– Є різні цікаві вислови про поезію, наприклад «поезія – це завжди неповторність» (Ліна Костенко). Чи є особисто у Вас улюблений вислів стосовно поезії?

– Ні, я ніколи не думав, який вислів підібрати. Поезія – це широкий світ і тут я досі ще не намацав горизонтів. Незважаючи на те, що поезія має дуже багато прихильників у цілому, все ж таки це вузький сегмент у самій літературі. Більшість людей полюбляє читати, але не кожен любить і вміє читати поезію. Поезія – це звужене коло людей, але вона настільки широка у своїх формах, що підібрати до неї якийсь вислів я не можу. Навіть таке малозрозуміле явище як білий вірш – це коли в поезії немає рими, але є думка, – і коли цю думку декламує автор, я просто дивуюся, наскільки вона гармонійна. Поезія – це важка праця. Не знаю, чи є автори, яким вона дається просто. Хоча насправді є такі люди, які називають себе поетами, але по суті такими не є. У них є якийсь набір рим в голові, вони намагаються кожного дня видати по віршу і ніяк не менше. Чомусь їм здається, що в цьому поезія. Але як почитати, то там таке, що не налазить на голову, актуальність зовсім не проглядається. Краще писати, як пишеться, раз на рік, чи раз на три роки, але вартісне, те, що читатимуть і розумітимуть.

– В яких збірках Ви друкувались? Як вони називаються, чи є вони в інтернеті?

– Перша збілочка «За межею означень», ініціатором видання був власник книгарні з Івано-Франківська Юрій Височанський. Людина слова, мені сподобалося, як він працює. Він пообіцяв видати збірку і зробив цю справу. Чудовий зразок для наслідування нашим меценатам, які багато обіцяють. Це була колективна

збірка, особистих я взагалі не маю. Там 30 авторів, якщо я не помиляюсь, рік видання 2009. Потім була ще одна невеличка збірка «На вістрі курсору». А решту я не пам'ятаю. Були різні книжки, в яких я брав участь. Останні три видання започатковані поетесою з Маріуполя, яка в них збрала твори вихідців з Донбасу і з Криму. Ці збірки виходили три останні роки. Це не суть важливо, я можу помилятись. Друга книжка вже перекладена однією з мов прибалтійських країн. І в Німеччину вивозили цю книжку, тому що там вихідці з країн колишнього Радянського Союзу мають трішки викривлене уявлення про події, які сталися на Донбасі, в Криму. Тому ми возили туди презентувати цю книжку. У таких виданнях я час від часу беру участь. Причому іноді навіть забуваю. Колись один із своїх віршів я подавав на конкурс, він проводився на Західній Україні, а потім прийшов до мене лист-повідомлення, що я там другу премію отримав. І я питаю оргкомітет цього конкурсу, а що я, власне, Вам надавав? Від них і дізнався, це було несподівано і приємно. Я не ставлю за мету видавати, хоча деякі прозові твори видавалися навіть в журналі української діаспори в Хабаровському краї «Далекосхідна хвиля». Не знаю, видається зараз цей журнал чи ні, але до 2014 року точно він видавався і там були деякі мої публікації. Це були мої афганські спогади, у мене є такий триптих. Я колись почав сам для себе записувати, тому що стільки років минуло, а воно мені свербіло і свербіло. Нарешті я почав потроху викладати це на папері, тричі я редагував. У мене дуже гарні були редактори, які мене нещадно критикували, правили, тому я переписував це тричі, доки трішки відшліфував і воно набрало людського вигляду. В принципі, це готова публікація. Є інтернет-книжка, яку можна за посиланням в інтернеті знайти, але чи варто її друкувати в паперовому вигляді, я не знаю. Можливо, зараз не актуально видавати афганські спогади на тлі іншої війни.

– Або їх так подати, щоб читач побачив якісь паралелі...

– Паралелі я робив усно, тому що я презентував двічі чи тричі цю інтернет-книжку на різних заходах в бібліотеках. Я наводив

це як бумеранг, який колись вилетів з моєї руки, а потім повернувся і вдарив мене по потилиці. Я опинився на місці тих людей, яких я як «інтервенціоналіст» колись свого часу окупував. Життя допомагає досягнути складності нашого існування і наводить на думку, щоб ми не повторювали тих помилок. Пару років назад мене запрошувало студентство в бібліотеку і, як це буває, перше слово бере на себе керівник цієї бібліотеки й починає говорити про героїзм наших воїнів і так далі. Я терпляче дочекався, коли вона закінчить, і кажу: «А тепер давайте про правду поговоримо. Що це було? Який героїзм? І хто чию землю захищав чи не захищав». Ми з ними розібралися, я поставив усі крапки. І сказав, що сьогодні я відчуваю себе так, як відчував себе мешканець Афганістану, коли на його землю вдерлися чужинці й почали наводити там свій лад. Це я вам прекрасно можу проілюструвати своїм прикладом. І я розставив там акценти. З цього погляду ця тематика актуальна, тому що я пережив це з обох боків – був спочатку окупантом, а потім людиною, яка виїхала з окупованої території. Я це прекрасно відчув на собі.

Бесіду вів Гнат Меренков

Вірші Ігоря Рубцова

Псалом 139

Мій Бог! Ти мене до глибин моїх знаєш,

коли я сиджу, чи підвожусь на ноги,

і думку мою наперед осягаєш.

В дорозі я, чи на спочинку, Ти, Боже,

Пильнуєш навколо і тверду правицю

Свою наді мною простяг милосердно.

Високе знання Твоє, – людською міццю

не можна його досягнути достеменно.

Куди я від Духа Твого помандрую?

Куди я сховаюсь від Божого ока?

На небо? Ти там. До шеолу впаду я?

Ось Ти і в шеолі знаходиш глибокім.

Чи вдаль понесуся на крилах зірниці,

спочину без Тебе край синього моря, –

мене пильнуватиме Божа правиця:

рука всемогутня з людиною поряд.

Коли б я сказав: “Тільки темрява вкриє

від Тебе мене”, та не буде такого,

бо темрява ночі як день пломеніє,

як світло – пільма для Всевишнього Бога.

Бо нирки мої Ти вчинив і в утробі

зіткав мене всього довершеним плодом.

Діла дивовижні лишаєш по Собі,

Тебе прославляю, величу. Та, згодом,

і кості мої не закриті для Тебе,

коли в потаємних підземних глибинах

я витканий був, мій зародок на небі

Ти бачив, мій Боже, Своїми очима.

І дні мої числяться в книгах небесних

коли ні один з них іще не приходив.
Я вражений величчю відань безмежних,
думок Твоїх розсип ціную. Мій подив
і захват від Тебе, з моєю хвалою,
з пробудженням раннім від сну відправляю.
Коли прокидаюсь, то я ще з Тобою.
До Тебе прохання сердечні звертаю.
Якби Ти безбожника вразив! О, небо!
А ви, кровожерці лихі, відступіться
від мене! Підступні слова їх про Тебе,
У задумах марних не хочуть спиниться.
Отож, ненавиджу Твоїх ненавидців,
Твоїх заколотників бриджуся, Боже:
ненависті чаша налита по вінця, –
вони вороги мені!.. Господи! Можеш
пізнати моє серце, вдивившись очима
в твердиню думок моїх, задумів скелю.
Побач, чи не йду я дорогами злими?
Скеруй мене шляхом у вічну оселю!

15 квітня 2007 року

Мудрість султани

Звичайний день, спекотний і скажений,

А ввечері – нащадки і... жона!
– Володарю, – звернулася до мене
З усмішкою чарівною вона.
І знову, переповнений коханням,
Готовий підкорити океан,
Останню копійчину без вагання
Несе тобі твій вірний «сулейман».
Я захистом тобі довічно буду,
З надійних рук, не бійсь, не відпущу.
Одне слівце зробити може чудо.
А ще... додай тарілочку борщу.

11.07.2013

Зустріч двох окупантів
У німецькій крамниці
Шкіряний аромат.
То взуття на полицях
Вишиковано в ряд.
Літній крамар не проти
Підказать з-за спини.
“Я прийшов по чоботи.
Підберіть щось мені”, –
Без артиклів, на втіху,

Запитав, як зумів.

“Звідки, пане, приїхав?” –

Він розмову повів.

І, як другу, довірив,

Тільки слово почув:

“Я колись у Сибіру

Кілька років відбув.

Цей життя мого іспит

Віриш, я не забув?

Хоч вели нас нацисти,

Я нацистом не був.

Ми в піхотную роту

Не за покликом йшли.

Німці всі патріоти,

Та й дурними були.

Звідки зважений погляд

У юнацькі роки?

Той формує світогляд,

Хто годує з руки.

Нас вожді ошукали,

Славши гинуть в бою.

Та і права не дали

Мати думку свою.
Перемог тимчасовість
Десь і я розумів,
Та притлумлював совість
Окрик справжніх катів.
Тож, не маю образи
На радянських людей,
Бо не вбили відразу,
Як собачих дітей.
Ми синів їх вбивали,
А скорботні жінки
Нам – убивцям давали
Хліба білі шматки.
За тяжку провину
У копальнях я млів.
Нині й камінь не кину
В бік чиєїсь землі.
Душу річкою вилив,
Ніби вік мене знав.
Може в діда він цілив?
Що поробиш, – війна!
Сам по сонячних далях,

При казенних харчах
Крокував не в сандалях, –
У важких кирзачах.
Карусель людовбивства,
Корчі тисяч життів.
Розпізнати-б злодійство;
Не зумів. Не схотів.
Був генсек у столиці,
Був міський воєнком.
Я ж на їх шахівниці
Чорним став пішаком.
Хто ми – люди, чи вівці?
Чм сліпі, як вночі?
Чим я кращий від німця?
Совість каже: “нічим”.
Всі ми пам’яти бранці.
Нам свого не зректись.
Може десь і з афганцем
Доведеться зійтись.
То почну із питання:
“Звідки, друже, скажи?
Я колись у Афгані

Кілька років служив”.

29 лютого 2009 року

Звістка

«...суд усівся, і розгорнулися книги»

(Даниїла 7:10)

Віршик від оптиміста:

Взимку – весна у місті;

Дні мої – повні змісту;

Ночі – тепла і снів;

Майже дорослі діти;

Виголений і ситий.

Гей би, чкурнути світом!

А, здається, приплив.

Оберти... ні, не скинув,

Серцем у небо лину,

Келих свій до краплини

Питиму, хай там що!

Скільки у чаші трунку?

Скільки ще поцілунків?

Треба підбить рахунки,

Доки триває шоу.

Совісті б – добрій справі!

Чуєте, дні лукаві?!
Книги давно на лаві –
Світові ж не до них.
Кожному б – віри подвиг,
Вільний відкрити подих,
Теплий відчути дотик,
Дружній почути сміх.
Прісний калач без солі,
Слово пuste без волі.
Краще тверезе «соло»,
Аніж хмільний мотив.
Стерпить читач на сайті:
Суд промовляє: «Встати!».
Правди не написати –
Гірше від німоти.

12.01.2014

Злива благодаті

“Обмий мене зовсім з мого беззаконня, й
очисти мене від мого гріха... Очисти ісопом
мене, – і буду я чистий, обмий Ти мене – і я
стану біліший від снігу... Серце чисте ство-
ри мені, Боже, і тривалого духа в моєму ну-

трі віднови”.

Псалом 51:4,9,12

Іде гроза; бухикає громами;
Шнурує небо сріблом блискавиць;
Шматує ситець вербових спідниць
І прагне землю вимити дощами.
Якби я міг вологими очима
Благати у дощу: “Мене очисти!”
Щоб став, як при народженні колись,
Він вирвав би пороки незлічимі.
Аж ні! Не цими водами омиті
Бувають душі. Інше джерело,
Що із хреста Голгофського текло,
Уносить гріх і помисли неситі.
Невидимі потоки благодатні.
Та, як дитя, довірившись Отцю,
Волю душу вичистити всю
Дощем, що оновити її здатний.

8 липня 2009 року